

Nauczyciel jest partnerem pobudzającym ucznia do wysiłku intelektualnego na miarę możliwości danego ucznia z SPE, stale monitoruje jego postępy, rejestruje zmiany, wzmacnia jego pozytywne działania, stosuje wydłużenie czasu pracy na zajęciach lekcyjnych, sprawdzianach, testach, kartkówkach, przy odpowiedzi ustnej, stosuje w minimalnym stopniu metody podające i w większości metody aktywizujące, w tym burzę mózgów, obserwację, dyskusję panelową, metodę problemową, grę dydaktyczną, studium przypadku, dramę, metodę symulacyjną, metodę inscenizacji, mapę mózgu, metodę laboratoryjną, metodę projektu, pokaz filmowy, animacje multimedialne, rybi szkielet, plakat, mapę mentalną, drzewo decyzyjne, śnieżną kulę, mapę skojarzeń oraz narzędzia TOC: chmurę, logiczną gałąź, drzewko ambitnego celu. Odwołuje się do przykładów z życia, dostosowuje poziom trudności zadań szkolnych i domowych do indywidualnych możliwości ucznia poprzez dzielenie materiału na mniejsze części, aby ułatwić ich zapamiętywanie i odtworzenie, kontroluje poziom zaangażowania ucznia w tok zajęć lekcyjnych, używa prostych i krótkich poleceń, akceptuje ograniczenia ucznia, wzmacnia pozytywne kroki ucznia, wprowadza nowe partie materiału, przestrzegając zasady stopniowania trudności, która ułatwi uczniowi przyswajanie coraz trudniejszych treści, stwarza sytuacje będące źródłem pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosowuje tempo i metody pracy do danej niepełnosprawności ucznia – dysleksji, dysgrafii, dyskalkulii, afazji, obniżenia wymagań z określonych przedmiotów lub innej dysfunkcji ucznia określonej w karcie pomocy pedagogiczno – psychologicznej udzielanej w szkole.

XII. SPOSOBY OCENIANIA UCZNIÓW

Ocena osiągnięć ucznia jest jednym z ważniejszych elementów procesu dydaktyczno-wychowawczego. Na kontrolowanie i ocenianie składają się te działania nauczyciela, których celem jest m.in. dostarczanie informacji o stopniu osiągnięcia celów edukacyjnych, stopniu realizacji celów programu czy motywowanie uczniów do poszukiwania wiedzy i umiejętności. Te uwarunkowania nakładają na nauczyciela obowiązek zdiagnozowania osiągnięć uczniów i opracowania szczegółowych wymagań, które powinny odwoływać się do wymagań sformułowanych w podstawie programowej. Nowoczesne sprawdzanie i ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów stanowi integralną część procesu kształcenia. Wynika ono z działań dydaktycznych zaplanowanych przez nauczyciela. Celem oceniania jest przede wszystkim: poinformowanie uczniów o poziomie ich osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie, pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju, motywowanie ucznia do dalszej pracy. Ocena osiągnięć uczniów jest istotnym elementem procesu dydaktycznego. Uczeń podejmuje na lekcjach i poza nimi rozmaite działania w celu osiągnięcia pewnego poziomu wiadomości, umiejętności i postaw z zakresu biologii na poziomie rozszerzonym przy jednoczesnym rozwijaniu kompetencji kluczowych niezbędnych do późniejszego poruszania się na rynku pracy. Nabywanie **kompetencji w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** na lekcji biologii polegać będzie na skutecznym komunikowaniu się w zespole klasowym i porozumiewaniu w kreatywny sposób podczas konstruktywnego budowania wiedzy biologicznej na każdej lekcji. Uczniowie podczas analizowania materiałów źródłowych dochodzą do odkrywania tajników wiedzy biologicznej, zapoznają się z tekstem, obrazem, animacją, rozumieją podawane treści i na tej podstawie tworzą nowe informacje. Podczas realizacji programu na lekcjach biologii uczniowie kształtują **kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych** poprzez myślenie i postrzeganie matematyczne do rozwiązywania problemów w codziennych sytuacjach, interpretowanie wzorów, modeli, wykresów czy tabel, wyjaśnianie zjawisk przyrodniczych, prowadzenie obserwacji i eksperymentów, a po nich formułowanie pytań i wyciąganie wniosków opartych na dowodach. Nauczyciel obserwuje i ocenia kształtowanie kompetencji cyfrowych, gdzie uczniowie umiejętnie korzystają z technologii ICT, tworzą treści cyfrowe pod postacią prezentacji multimedialnych, rozwijają krytyczne myślenie w trakcie komunikowania się i współpracy zespołowej. Wśród **kompetencji osobistych i społecznych** kształtowaniu i ocenie podlegać będą takie działania uczniowskie jak: skuteczne zarządzanie czasem i informacjami, zarządzanie własnym uczeniem się, zarządzanie własną karierą zawodową, utrzymanie własnego dobrego stanu psychicznego i fizycznego, prowadzenie prozdrowotnego i ekologicznego stylu życia, odczuwanie empatii, radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych oraz wzajemne wspieranie się w rozwiązywaniu tych sytuacji. Nabywanie **kompetencji obywatelskich**

to kształtowanie współodpowiedzialności za siebie i innych oraz odnalezienie siebie w strukturach społecznych, gospodarczych, politycznych, globalnych i zrównoważonego rozwoju podczas rozwiązywania problemów ekologicznych i zdrowotnych młodego obywatela wkraczającego w dorosłe i odpowiedzialne życie. Podczas lekcji biologii także uczniowie będą mieli okazję do kształtowania **kompetencji w zakresie przedsiębiorczości** poprzez kreatywność pomysłów i krytyczne myślenie, podejmowanie indywidualnych i niekonwencjonalnych inicjatyw, zarządzanie własnymi projektami biologicznymi czy ekologicznymi o wartościach kulturalnych, społecznych i finansowych (akcje antynikotynowe, promowanie badań profilaktycznych w najbliższym otoczeniu rodzinnym ucznia, czynne obchody Dnia Ziemi czy udział w akcji Sprzątania Świata). Rozwijanie **kompetencji w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej** na lekcjach biologii to podejmowanie kreatywnego wyrażania siebie i własnych pomysłów.

Formy oceniania osiągnięć uczniów: indywidualne (np. odpowiedź ustna), frontalne (np. testy, sprawdziany opisowe), kondensacyjne (np. wszyscy uczniowie wykonują konkretne zadanie, a lider grupy przedstawia wyniki), pozyskiwanie informacji zwrotnych od uczniów z SPE, zbiorcze opracowanie wyników sprawdzianów, testów diagnostycznych czy maturalnych próbnych i ogólnokrajowych.

Metody oceniania osiągnięć uczniów:

Obserwacja pracy ucznia: zdolności manualne (umiejętność wykonywania rysunków, schematów, szkiców, map, planów, diagramów u uczniów z SPE), umiejętność organizowania własnego warsztatu pracy (sposób prowadzenia zeszytu przedmiotowego, korzystanie z podręcznika, czasopism, literatury przyrodniczej, internetu i innych źródeł ICT u uczniów z SPE), umiejętność współpracy w grupie (udział we wspólnym prowadzeniu obserwacji, przestrzeganie zasad pracy w grupie mieszanej z uczniami z SPE), umiejętność koncentracji nad wyznaczony zadaniem, umiejętność prowadzenia poprawnych obserwacji, dokonywania porównań i formułowania wniosków, umiejętność samodzielnego myślenia, wyciągania wniosków i ich interpretowania, sposób wypowiedzania się, poprawne posługiwanie się fachową terminologią biologiczną, aktywność na lekcjach.

Ocenianie umiejętności praktycznych: planowania oraz przeprowadzania obserwacji i prostych doświadczeń przyrodniczych, biologicznych (analizowania wyników doświadczeń, dokonywania obserwacji przez uczniów z SPE, przeprowadzania wywiadów i ankiet, wypełniania kart pracy), prowadzenia eksperymentów biologicznych, przedstawiania zjawisk przyrodniczych, analizowania i opracowywania danych statystycznych (dla uczniów z SPE) oraz interpretowania wyników badań,

Joanna Gałuszka – magister biologii, nauczyciel dyplomowany, nauczyciel biologii, geografii i przyrody w Zespole Szkół Budowlanych i Ogólnokształcących w Jarosławiu z 23-letnim stażem pracy w szkole.

Autor programów w ORE 2019 r.:

1. Program nauczania do biologii w szkole ponadpodstawowej do liceum i technikum – poziom podstawowy.
2. Program nauczania do biologii w szkole podstawowej.
3. Program nauczania biologii w szkole ponadpodstawowej do liceum i technikum – zakres rozszerzony.

Autor publikacji w Wirtualnym Przewodniku Nauczyciela MAWI Sp. z o.o. w ramach IX ogólnopolskiej edycji 2002-2003 r. :

1. Program ekologiczny z elementami edukacji prozdrowotnej : „Ziemia – Środowisko – Człowiek”.
2. Scenariusz zajęć lekcji biologii z realizacją ścieżki międzyprzedmiotowej.
3. Scenariusz zajęć terenowych – Woda w naszej rzece.
4. Scenariusz zajęć terenowych – Badamy ekosystem leśny.